

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 541/2021-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátskou kanceláriou [REDACTED], advokátska kancelária, [REDACTED], [REDACTED], proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Bratislava II č. k. 6T/115/2020 zo 16. júna 2021 a postupu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Tos/113/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 6T/115/2020 zo 16. júna 2021 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3Tos/113/2020 (ďalej len „postup krajského súdu“).
2. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie svojich práv v súvislosti s rozhodovaním o väzbe. Z ústavnej sťažnosti a príloh vyplýva nasledovný stav veci:
3. Sťažovateľ je väzobne trestne stíhaný pre pokus obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchatelstva podľa § 20 Trestného zákona a prečinu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 Trestného zákona formou spolupáchatelstva podľa § 20 Trestného zákona.

4. V predmetnej trestnej veci bolo uznesením okresného súdu na základe žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby doručenej okresnému súdu 2. júna 2021 rozhodnuté o zamietnutí jeho žiadosti a ponechaní sťažovateľa vo väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Okresný súd zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. b) a c) a § 81 ods. 1 Trestného poriadku väzbu sťažovateľa nenahradil písomným sľubom, dohľadom probačného a mediačného úradníka ani peňažnou zárukou.

5. V predošlom konaní krajský súd rozhodol o sťažnosti proti ponechaniu sťažovateľa vo väzbe podanej 14. novembra 2020. Sťažovateľ namieta porušenie požiadavky urýchlenného rozhodovania o väzbe, pričom uvádza, že avizované uznesenie mu dosiaľ nebolo doručené. V sťažnostnej argumentácii absentuje bližší opis skutkovej stránky tohto rozhodovania, pričom sťažovateľ neuvádza ani dátum vydania, prípadne dátum doručenia predmetného uznesenia.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Proti postupu a uzneseniu okresného súdu a postupu krajského súdu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej sa domáva vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2, čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) dohovoru.

7. Ako vyplýva z obsahu ústavnej sťažnosti, porušenie svojich práv v súvislosti s postupom a uznesením okresného súdu sťažovateľ prioritne namieta z dôvodu doručenia avizovaného uznesenia v neúplnom znení. Z ústavnej sťažnosti vyplýva: „Sťažovateľ je v súčasnosti väzobne stíhaný. Preto je konajúcemu súdu presne známe miesto jeho pobytu. Nemôže teda byť problém s doručením pošty Sťažovateľovi. Napriek tomu však Sťažovateľovi dosiaľ nebolo riadne doručené rozhodnutie súdu o jeho žiadosti. Bola mu doručená iba časť predmetného súdneho rozhodnutia, pozostávajúca z každej nepárnej strany rozhodnutia. Každá párna strana tohto rozhodnutia Žiadateľovi vôbec nebola doručená. Žiadateľ tak nemal a nemá možnosť riadne sa oboznámiť s predmetným súdnym rozhodnutím a jeho celým obsahom. Nevie, aké argumenty a myšlienkové úvahy súd pri svojom rozhodovaní použil a ako sa nimi riadil. Tiež mu takto je znemožnené podať proti tomuto rozhodnutiu efektívne opravný prostriedok, prípadne podať nový návrh na jeho prepustenie na slobodu.“

8. Druhá a tretia sťažnostná námietka smeruje ku kritike, že o sťažovateľovej žiadosti o prepustenie z väzby nebolo rozhodnuté urýchlene, a to krajským súdom, ako aj okresným súdom.

9. Napokon sťažovateľ vzhladá porušenie základného práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia, pričom v avizovanej súvislosti argumentuje rozhodovacou praxou ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva.

10. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [redacted], [redacted], trvale bytom [redacted], Slovenská republika t .č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Žilina, riadnym nedoručením Okresného súdu Bratislava II v konaní 6T/115/2020 o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, porušil práva [redacted] uvedené v

a) článok 5 ods. 4 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článok 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Ústavy SR, ako aj článok 8 ods. 2 listiny základných práv a slobôd v súvislosti s právom na urýchlene rozhodnutie o zákonnosti väzby,

b) práva na súdnu ochranu a práva na obhajobu podľa článku 46 ods. 1 v spojení s Článkom 50 ods. 3 Ústavy SR, článok 5 ods. 4 dohovoru s právom na súdnu ochranu v súvislosti s periodickým skúmaním dôvodnosti väzby, ako aj právo na urýchlené skúmanie dôvodnosti väzby obsiahnuté v článku 17 Ústavy SR tým, že Krajský súd v Bratislave v konaní 3Tos/113/2020 o jeho sťažnosti proti ponechaniu Sťažovateľa vo väzbe do jeho vlastných rúk nerozhodol o Sťažnosti Sťažovateľa zo dňa 14.11.2020 urýchlene, resp. bez zbytočných prieťahov a tak mu bránil v zákonom ustanovenej lehote opätovne požiadať o prepustenie z väzby,

c) článok 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4, článok 6 ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článok 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy SR, ako aj článok 8 ods. 1, 2 a 5 listiny základných práv a slobôd ako aj článok 48 ods. 2 prvá veta Ústavy SR prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, práva na spravodlivý proces,

d) práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia podľa článku 5 ods. 4 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článok 46 ods. 1 v spojení s článkom 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy SR ako aj článok 8 ods. 1, 2 a 5 listiny základných práv a slobôd.

Obžalovaný sa prepúšťa na slobodu.“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podľa sťažnostného návrhu je podstatou ústavnej sťažnosti porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2, čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými postupmi a uznesením okresného súdu. Ústavný súd na tomto mieste podotýka, že sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti neoznačil ako referenčné ustanovenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru tak, ako vyplýva z argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti.

12. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K neúplnosti uznesenia okresného súdu:

13. Pokiaľ ide o sťažnostnú námietku neúplnosti uznesenia okresného súdu, ústavný súd v úvode uvádza, že procesná úprava § 55 zákona o ústavnom súde predpokladá situácie, keď je návrh na konanie pred ústavným súdom neprípustný. Ide o negatívne podmienky konania pred ústavným súdom, z čoho zákonite rezultuje odmietnutie návrhu podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde. Negatívne podmienky bránia uskutočniť konanie a vydať meritórne rozhodnutie. Patria

k nim predovšetkým podmienky, ktoré vymedzujú, kedy sa prerokovanie inak spôsobilého návrhu nepripúšťa. Zákon o ústavnom súde rozoznáva až štyri podmienky neprípustnosti návrhu (m. m. II. ÚS 13/2021, III. ÚS 402/2021).

14. Štvrtá podmienka obsiahnutá v § 55 zákona o ústavnom súde odkazuje na § 132 ods. 2 tohto zákona, podľa ktorého je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. Ústavný súd v avizovanej súvislosti poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013, III. ÚS 358/2020, III. ÚS 403/2020, III. ÚS 415/2020). Inými slovami, ústavná sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je nástrojom ochrany základných práv nastupujúcich po vyčerpaní všetkých dostupných prostriedkov ochrany práv uplatniteľných v súlade so zákonom v systéme orgánov verejnej moci (porovnaj m. m. IV. ÚS 62/08, I. ÚS 279/09, II. ÚS 518/2020).

15. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že neúplné uznesenie okresného súdu mohlo byť predmetom justičného prieskumu realizovaného sťažnostným krajským súdom na základe podanej sťažnosti. Avizovanú sťažnosť mohol sťažovateľ odôvodniť práve neúplnosťou predmetného uznesenia, teda nemožnosťou oboznámiť sa so všetkými dôvodmi rozhodnutia o jeho žiadosti o prepustenie z väzby. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv uznesením okresného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“ s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy.

16. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že systém trestného konania poskytoval sťažovateľovi právne prostriedky, ktorými sa mohol účinne domáhať ochrany svojich označených základných práv a slobôd. Za týchto okolností nie je daný dôvod, aby ústavný súd neprípustne nahrádzal právomoc všeobecných súdov, ktoré sú primárne oprávnené a povinné korigovať prípadné pochybenia a poskytnúť tak ochranu základným právam a právam sťažovateľa (m. m. III. ÚS 404/2021). Preto bolo ústavnú sťažnosť v tejto časti potrebné odmietnuť pre neprípustnosť podľa § 55 písm. d) v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.2. K rýchlosti rozhodovania o väzbe:

17. Pokiaľ ide o porušenie požiadavky na urýchlené rozhodovanie o väzbe postupom a uznesením okresného súdu, ako aj postupom krajského súdu, nielen ústavný súd, ale aj štrasburské orgány ochrany práv permanentne zdôrazňujú, že rýchlosť preskúmania a rozhodovania o žiadostiach o prepustenie z väzby je nevyhnutné posudzovať a vykladať v závislosti od podmienok a okolností každej konkrétnej veci (napr. Sanchez-Reisse c. Švajčiarsko z 21. októbra 1986). Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva väzba má mať striktné obmedzené trvanie,

a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „*speedily*“ a francúzsky výraz „*bref délai*“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezichieri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55). Vo svojej judikatúre ústavný súd vyslovil, že požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (m. m. napr. I. ÚS 169/2013, II. ÚS 353/06, III. ÚS 253/03, II. ÚS 353/06, IV. ÚS 431/2020).

18. Z podkladov, ktoré má ústavný súd od sťažovateľa k dispozícii, vyplýva, že žiadosť o prepustenie sťažovateľa z väzby bola okresnému súdu doručená 2. júna 2021, pričom okresný súd o nej rozhodol 16. júna 2021. Samotné časové okolnosti tohto väzobného rozhodovania teda vo svetle citovanej rozhodovacej praxe ústavného súdu a štrasburských orgánov ochrany práva nesignalizujú porušenie základného práva na urýchlené rozhodovanie o väzbe.

19. Pokiaľ ide o časové aspekty doručovania uznesenia okresného súdu, sťažovateľ (právne zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom) nešpecifikuje, kedy mu avizované rozhodnutie bolo doručené. Ani v súvislosti s postupom krajského súdu sťažovateľ dostatočne nepopisuje konkrétne skutkové dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd [§ 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde]. V tejto časti ústavný súd nedokáže posúdiť ani len splnenie procesných podmienok ústavného súdneho konania, napríklad včasnosť podania ústavnej sťažnosti. Ústavný súd teda, berúc do úvahy dôvody ústavnej sťažnosti, konštatuje absenciu odôvodnenia v otázke skutkového základu pre rozhodnutie o tom, či došlo k porušeniu požiadavky na urýchlené rozhodovanie v oboch väzobných veciach. Z tohto dôvodu považuje ústavný súd sťažnosť v tejto časti za nevyhnutné odmietnuť pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom s poukazom na § 56 ods. 2 písm. c) v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde.

20. Na dôvažok ústavný súd odkazuje aj na poznatky plynúce zo súvisiacej veci sťažovateľa vedenej pod sp. zn. I. ÚS 317/2021, v rámci ktorej ústavný súd už odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo veci rovnakých základných práv a slobôd garantovaných dohovorom, ako je to v tu predbežne prerokovanej ústavnej sťažnosti, a to postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tos/113/2020. Dôvodom odmietnutia bola oneskorenosť ústavnej sťažnosti. Teda i v prípade, že by aktuálna ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahovala všetky zákonom ustanovené náležitosti, musel by ju ústavný súd odmietnuť pre neprípustnosť na podklade prekážky veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

21. Ústavný súd len na záver uvádza, že sťažovateľ je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom. Z tohto dôvodu ústavný súd nevyzýval sťažovateľa na doplnenie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

III.3. K nedostatku odôvodnenia rozhodnutia:

22. Napokon sťažovateľ, odvolávajúc sa na rozhodovacu prax ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva, namieta porušenie svojho základného práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Sťažovateľ však nijakým spôsobom nekonkretizuje otázky, na ktoré mu všeobecné súdy neposkytli odpoveď. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú prax, podľa ktorej v odôvodnení sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy musí sťažovateľ vysvetliť, v čom vidí porušenie základného práva alebo slobody, ktoré boli podľa jeho názoru konkretizovaným zásahom orgánu verejnej moci porušené. Takto formulovaná požiadavka odzrkadľuje potrebu dôsledného odlíšenia úlohy ústavného súdu od úloh iných orgánov verejnej moci (predovšetkým všeobecných súdov). Kým totiž všeobecné súdy prioritne chránia subjektívne práva fyzických osôb a právnických osôb plynúce zo zákonných, prípadne od zákona odvodených právnych predpisov, ústavný súd je v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy povolaný k ochrane tých subjektívnych práv, ktoré sú ako základné práva a slobody zakotvené v ústave alebo v kvalifikovaných medzinárodných zmluvách (pozri III. ÚS 352/2017, III. ÚS 463/2018).

23. Pokiaľ sťažovateľ myslel nedostatočným odôvodnením neúplnosť uznesenia okresného súdu, ústavný súd opätovne pripomína, že avizované uznesenie mohlo byť práve pre nedostatok úplnosti predmetom súdneho prieskumu realizovaného sťažnostným krajským súdom na podklade sťažovateľom podaného opravného prostriedku – sťažnosti. S poukazom na argumentáciu obsiahnutú v časti III.1 uznesenia bolo preto ústavnú sťažnosť potrebné aj v tejto časti odmietnuť pre neprípustnosť podľa § 55 písm. d) v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

24. V závere ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľa smerujúca proti postupu a uzneseniu okresného súdu, ako aj proti postupu krajského súdu nie je prípustná a nemá predpísané náležitosti, z čoho rezultuje, že jej dôvodnosť nie je potrebné preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie. Podanú ústavnú sťažnosť preto ústavný súd odmietol v jej celosti podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu